

“Расланды”

Педагогик кинәшмә

Беркетмә №1, 26.08.2021.

Боярык №109, 27.08.2021.

Мәктәп директоры:

Мингата Г.Г./

**5 нче сыйныф өчен әдәбияттан
эш программасы**
(атнага 2 сәг., барлығы 70 сәг.)

Төзүче: Нугуманова Рәмзия Мингата кызы,
беренче категорияле
татар теле һәм әдәбияты укытучысы

“Килешенде”

Директор урынбасары: Ф.И. Вилданова /Вилданова Ф.И./ “26 ” август 2021.

“Каралды”

МБ утырышы, беркетмә №1, “24”август 2021.

МБ житәкчесе: Р.М. Нугуманова /Нугуманова Р.М./

Югары Кәминкә
2021

Укыту планында каралганча, татар теле дәресләре өчен эш программасы атнага 3 сәгать исәбеннән елга 105 сәгатькә төзелде.

Укытуның көтелгән нәтижеләре

Шәхескә кагылышлы нәтижеләр:	Метапредмет нәтижеләр:	Предмет нәтижеләр:
- шәхеснең эхлакый-рухи сыйфатларын камилләштерү: - милли горурлык, гражданлык хисләре формалаштыру; - эхлак нормаларын, жәмгыятьтә яшәү кагыйдәләрен үзләштерү; - күршенә ярдәм итүдә танып-белү инициативасы күрсәтү; - үз алдыңа максат кую, аңа ирешү юлларын эзләү; - уңышларыңа яки уңышсызлыкларыңа, аларның сәбәпләренә дәрәс бәя бирү; - индивидуаль эшчәнлек стилин формалаштыру: - төрле мәгълүмат чараларын (сүзлекләр, Интернет ресурслар һ.б.) танып-белү һәм аралашу вакытында куллану; - активлыкка, мөстәкыйль, ижади фикер йөртүгә, фәнни-тикшеренү эшчәнлеген башкару, шәхес буларак формалашуны дәвам итү; - үзгә алган белем күнекмәләрен тормышның төрле шартларында куллана белергә өйрәнү.	Танып-белү гамәлләре: - танып-белү юнәлешендәге максатларны билгеләү; - укучының үз эшчәнлеген мөстәкыйль рәвештә оештыра - белүе, бәяләве, үзенең кызыксынучанлык өлкәсен билгеләве; - мөстәкыйль рәвештә теманы, куелган проблеманы аңа белү, фикер йөртү; - уку мәсьәләсе тирәсендә логик фикерләү; - фикерләүдә логик чылбыр төзү; - тема тирәсендәге төп билгеләрне аерып алу нигезендә кагыйдә формалаштыру; - төрле мәгълүмат чаралары белән эшли, кирәкле мәгълүматны таба, анализлый һәм үз эшчәнлегендә куллана белү; Коммуникатив УУГ - тыңлый белү; - диалог төзүдә һәм коллектив фикер алышуда катнашу; - сыйныфташлары һәм укытучы белән уку эшчәнлеген оештыруда хезмәттәшлек итү; - төрле фикерләрен исәпкә алып эш итү; - үз фикерен дәлил белү, тормыштан мисаллар китерү; - төрле җавапларны тыңлау, чагыштыру, нәтижә ясау; - үз фикерен тулы һәм төгәл итеп әйтә белү; - күмәк эш вакытында уртак фикергә килү; - мәгълүмат туплауда үзара хезмәттәшлек итүдә инициативасы күрсәтү; - укылган текстлар буенча сораулар бирә алу;	- фонетик, сүз төзелеше һәм лексик берәмлекләр белән эш итүне ныгыту; - орфоэпик һәм орфографик кагыйдәрен үзләштерү, гамәли куллана белү; - сүзнен лексик мәгънәсен билгели һәм сөйләмдә урынлы куллана белү; - тел материалы белән логик фикерләүне сорый торган эш төрләрен башкару; - исем, фигыл, зат алмашлыкларын табарга өйрәтү, аларның морфологик үзгәлекләрен һәм жөмләдә кулланылышын аңлау; - сүз төркемнәрен дәрәс язу, аларны сөйләмдә дәрәс куллана белү күнекмәләрен үстерү; - сүзтәзмәләрен аера белү, алардагы ияртүче һәм иярүче сүзне билгеләп, бәйләүче чараларны күрсәтү; - әйтү максаты буенча төрле жөмләләрен аера белү, аларны дәрәс интонация белән әйтү, алардан соң тиешле тыныш билгеләре кую осталыгы һәм күнекмәләре булдыру; - сүзләрдән – жөмләләр, жөмләләрдән бәйләнешле текст төзү осталыгы булдыру; - морфологик, синтаксик анализ ясау элементларын үзләштерү; - телдән һәм язма сөйләмне синонимнар, фразеологизмнар белән баеп, бер мәгънәле һәм күп мәгънәле сүзләрдән дәрәс файдалана белү, сүзләренң туры һәм күчерелмә мәгънәләрен урынлы куллану;

	- бирелгән текстларның дәвамын үзлектән сөйләп карау, фикер әйтү автор фикере белән чагыштыру; - үз эшен контрольдә тоту, сыйныфташларына ярдәм итү; - коммуникатив күнекмәләрнең кеше тормышындагы ролен билгеләү; - үз фикерләрен телдән һәм язмача житкерә белү; - башкаларны тыңлый, киңәш бирә белү; - сыйныфташлары каршында төрле темаларга, башкарылган проектлар буенча чыгыш ясау; - иптәшенең гамәлләрен бәяләү, күреш белән хезмәттәшлек итү. Регулятив УУГ: - дәресең проблемасын (тема) һәм максатларын мөстәкыйль формалаштыру; - проблеманы аңлап гипотеза чыгару, үз фикереңне дәлилләр китереп раслый белү, телдән (диалогик, монологик) һәм язма сөйләмдә сәбәп-нәтижә бәйләнешен аерып алу, нәтижеләрне формалаштыру; - максатка ирешү юлларын билгеләү; - үз эшчәнлегенең нәтижәле булуына ирешү, үз эшчәнлегенең контрольгә алу; - укытучы белән бергәләп, үз эшен, иптәшләренең җавапларын бәяләү; - кагыйдә, күрсәтмәләрне истә тоту һәм аларга ияреп гамәлләр кылу; - эшлängән эшкә бәя бирү, сыйфатын һәм дәрәжәсен билгеләү.	
--	---	--

Эш программасының этәлеге

№	Төп темалар	Сәгать	Белем һәм күнекмәләр
1.	Тел кешене дус итә	1	Татар теле турында гомуми мәгълүмат.
2.	Башлангыч сыйныфларда үткәннәрне кабатлау һәм ныгыту.	3	Тел гыйлеменәң төп бүлекләре. Жөмлә кисәкләре, гади жөмләнәң төрләре.
3.	Морфология	22	Сүз төркемнәре һәм аларның морфологик билгеләрен таны белү, телдән язма сөйләмдәге рольләрен аңлау, аларны , орфографик һәм грамматик кагыйдәләргә нигезләнеп , дәрәҗә язу.лизы ясый белү
4.	Синтаксис һәм пунктуация	18	Баш һәм иярчен кисәкләренә таба белү,сүзләрен өлешчә- морфологик, синтаксик һәм пунктуацион яктан тикшерү.
5.	Фонетика, орфоэпия һәм орфография	10+2	Сузык һәм тартык авазларны ишетеп аера белү, дәрәҗә әйтә һәм яза белү.Сүзләргә хәрәф-аваз анализы ясый белү. Татар телендәге төп орфографик кагыйдәләр белән танышу, дәрәҗә язарга өйрәнү.
6.	Лексика һәм сөйләм культурасы	14+1	Сөйләмне туры һәм күчерелмә мәгънәдәге сүзләр, синоним, антоним һәм фразеологизмнар белән баету.Башка телләрдән кергән сүзләрен дәрәҗә әйтү, язу һәм мәгънәләрен аңлау.Сүзнә төзәлеш ягыннан тикшерә белү күнекмәләре булдыру.
9.	Бәйләнешле сөйләм үстөрү	34	Бәйләнешле сөйләм күнекмәләрен үстөрү, камилләштерү.

Календарь –тематик планлаштыру

Дәрәҗә №	Дәрәҗә темасы	Дәрәҗә са-ны	Укучылар эшчәнлегә
1	Тел ул – халыкларның иң әһәмиятле аралашу чарасы	1	Кереш сүз, әңгәмә. Сораулар буенча төркемнәрдә эш. Терәк схема ясау
2.	Башлангыч сыйныфларда үткәннәрне кабатлау	1	Күнегүләр эшләү.Сүз төркемнәрен кабатлау
3.	Башлангыч сыйныфларда үткәннәрне кабатлау	1	Жөмлә кисәкләрен кабатлау
4.	Кереш диктант	1	
5	Фонетика һәм орфоэпия турындатөшенчә. Сөйләм органнары.Авазларның ясалышы	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
6	Сузык һәм тартык авазлар таблицасы	1	Сузык авазларга характеристика (терәксхема ясау). Күнегүләр эшләү. Тартык авазлар турында катлаулы таблицабуенча эшләү, шуңа нигезләнеп, гади таблица ясау
7	Сингармонизм законы	1	Аңлату, әңгәмә

8	Сүзләрнең язылышы һәм әйтелеше туры килгән һәм туры килмәгән очраклар. А хәрефе язылып та, [ә]авазы әйтелү очраклары	1	Аңлату, әңгәмә
9	Ы хәрефе язылып та, [о] авазы; Беренче ижектә ө хәрефе язылып,калган ижекләрдә е язылу	1	Күнегүләр эшләү
10	И+й хәрефләре язылып та, [и] авазы әйтелү очраклары	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү.Биремле карточкалар буенча эш
11	Сөйләмдә тартык авазларның үзгәреше. [г],[гъ], [к], [къ] авазлары алдыннан килгәндә [н]авазының [ң] лашуы. [к],[къ] авазлары кергән сүзләрнең дөрес язылышы.	1	Язма эштә җибәрелгән хаталар өстендә эшләү
12	[W] авазы әйтелгән сүзләрнең дөрес язылышы.[йә],[йү], [йу], [йы] авазлары әйтелгән сүзләрнең дөрес язылышы	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
13	Ь, ъ хәрефләренең дөрес язылышы.[ң], [х], [һ] авазлары әйтелгән сүзләрнең дөрес әйтелеше	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
14	Изложение	1	Укытучы укыганны тыңлау, гади плантөзү һәм сөйләп карау. Караламага язу,акка күчерү
15	Үтелгәннәрне гомумиләштереп кабатлау. Фонетик анализ	1	Татар телендәге сузык һәм тартык авазларга өлешчә характеристика бирә белү
16	Сүз төркемнәре турында гомуми төшенчә	1	Мөстәкыйль һәм ярдәмче сүз төркемәрен искә төшерү.
17	Исем. Ялгызлык һәм уртаклык исемнәр	1	Ялгызлык һәм уртаклык исемнәрне ае-ра белү өчен күнегүләр эшләү
18	Берлек һәм күплек сандагы исемнәр	1	Исемнең терәк схемасын ясау. Күнегүләр эшләү
19	Исемнәрнең килеш белән төрләнеше	1	Килеш сорауларын һәм кушымчаларындөрес билгеләргә өйрәнү
20	БСҮ Сочинение. Минем әни-иң матур әни.	1	Бәйләнешле сөйләм төзү
21	Алмашлык. Зат алмашлыклар	1	Язма эштә җибәрелгән хаталар өстендәэшләү. Алмашлык турында аңлату, нинди сүз төркемен алмаштырыпкилүдән чыгып, төркемчәләргә бүлү. Күнегүләр эшләү
22	Конр диктант	1	
23	Сорау алмашлыклары	1	Сорау алмашлыкларының килеш беләнтөрләнешен аңлату,күнегүләр эшләү
24	Сан. Берәмлекләрне һәм дистәләрне белдерә торган саннар	1	Күнегүләр эшләү

25	Сөйләмдә сан алмашлыклары: ничә? ничәнче? ничәшәр? күпме?никадәр?	1	Күнегүләр эшләү
26	Тикшерү диктаны	1	Күнегүләр эшләү
27	Хаталар өстендә эш. Сыйфат	1	Язма эштә жибәрегән хаталар өстендәэшләү. Аңлату. “Сүз төркемнәре” таблицасы буенча эш. Тактада эшләү
28	Синоним һәм антоним сыйфатлар	1	Лексика бүлеген искә төшерү:антоним, синоним, искергән сүзләр буенча күнегүләр эшләү
29	Фигыль. Фигыльнең барлык-юклык төре	1	Эшнәң башкарылу-башкарылмавыннанчыгып, барлык-юклык төрен аңлату, телдән күнегүләр эшләү
30	Фигыльнең нигезе	1	81 нче күнегү дәгә рәсем буенча эшләү
31	Боерык фигыль	1	План буенча хикәянең эчтәлеген сөйләү
32	Хикәя фигыль	1	«Казан – спорт шәһәре» дигән темага кечкенә хикәя язү
33	Шарт фигыль	1	Күнегүләр эшләү
34	Исем темасына карата контроль диктант	1	Диктант язү
35	Хаталар өстендә эш. Рәвеш турында төшенчә	1	Күнегүләр эшләү. Диалог төзетү
36	Вакыт, урын, сәбәп-максат рәвешләре	1	Хикәянең эчтәлеген сөйләү
37	Антоним рәвешләр. Сөйләмдә рәвеш алмашлыклары	1	Урын һәм вакыт хәлләрен кулланып хикәя төзү
38	Үткәннәрне кабатлау	1	Күнегүләр эшләү. Авыр очракларны аңлату
39	Бәйләнешле сөйләм үстерү. Контроль изложение	1	Укытучы укыганны тыңлау, гади плантөзү һәм сөйләп карау. Караламага язү,акка күчерү
40	Рәвешләргә кабатлау	1	Язма эштә жибәрелгән хаталар өстендәэшләү. Рәвешләр турында катлаулы
41	Жөмлә. Укучыларның сәнгатьлеуку һәм укыганның эчтәлеген аңлау дәрәжәләрен өйрәнү	1	Жөмләләргә синтаксик анализ ясауэлементлары белән таныштыру: жөмләнең баш кисәкләрен билгеләү. Күнегүләр эшләү
42	Өйтелү максаты ягыннан жөмләтөрләр. Хикәя жөмлә	1	Жыйнак жөмләләр, жөмләнең баш кисәкләрен билгеләү. Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
43	“Туган ягым” темасына контроль сочинение	1	124 нче күнегүдәгә текст өстендә эшләү
44	Сорау жөмлә	1	Күнегүләр эшләү. “Кем кемгәохшаган” дигән темага хикәя язү
45	Боерык жөмлә. Жөмлә ахырына куела торган тыныш билгеләре.Тыныш билгесе	1	Аңлату, әңгәмә. Күнегүләр эшләү

	һәм интонация		
46	Гади жөмлө. Жөмләнең баш кисәкләре: ия һәм хәбәр	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
47	Кушма жөмлө	1	Күнегүләр эшләү
48	Өйрәтү диктанты. Жыйнакжөмлө.	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
49	Жөмләдә баш кисәкләрнең кайсы сүз төркемнәре белән белдерелүе, урыны.	1	Жыйнак жөмлөләр, жөмләнең башкисәкләрен билгеләү. Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
50	Зат алмашлыгы белән белдерелгән аныкланмыш	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
51	Зат алмашлыгы белән белдерелгән аныклагыч янына куела торган тыныш билгесе	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
52	Жәенке жөмлө	1	Жөмлэләргә морфологик-синтаксиканализ ясау.
53	Жөмләнең иярчен кисәкләре. Аергыч	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
54	Тәмамлык. Сүзтезмәдә ияртүче һәм иярүче кисәк	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
55	Хәлләр. Вакыт һәм урын хәле.	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
56	Хәлләр. Күләм, максат, рәвеш хәле.	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
57	Контроль диктант	1	Диктант язу
58	Хаталар өстендә эш. Шарт һәм кире хәлләр	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
59	БСҮ. Сөйләм төрләре: сыйфатлама, хикәяләр һәм фикер йөртү турында башлангыч төшенчә	1	Аңлату
60	Жөмләнең тиндәш кисәкләре: тиндәш ияләр, хәбәрләр, аергычлар, тәмамлыктар, хәлләр.	1	Күнегүләр эшләү
61	Тиндәш кисәкләр арасына куела торган тыныш билгеләр һәм теркәгечләр	1	Күнегүләр эшләү
62	“Жөмлө кисәкләре” темасына контроль диктант	1	Диктант язу.
63	Диктантны укучылар белән бергәләп тикшерү. Язмадагы хаталарны табу, төзәтү күнекмәләре	1	Диктантта һәм грамматик биремнәрдә жибәрелгән хаталарны тишереп, анализ ясау, искә төшерү, белемнәрне ныгыту
64	Сүз байлыгы һәм сөйләм культурасы	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
65	Сүз байлыгы һәм сөйләм культурасы	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
66	Сүзнең лексик мәгънәсе	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
67- 68	“Туган телем – иркә гөлем” дигән темага контроль сочинене	2	Аңлату, әңгәмә
69	Бер һәм күп мәгънәле сүзләр	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
70	Сүзнең туры һәм күчерелмә мәгънәләре	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
71	Омонимнар	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
72	Синонимнар	1	Күнегүләр эшләү
73	Антонимнар	1	Аңлату, күнегүләр эшләү
74	Якын кешеләргә, дусларга, танышларга хат язу күнекмәләре	1	Аңлату, әңгәмә

75	Фразеологик әйтелмәләр	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү.Тәржемә эше
76	“Лексика” темасына контроль диктант	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
77	Хаталар өстендә эш	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
78	Үткәннәрне кабатлау	1	Аңлату, әңгәмә
79- 80	Татар теленең сүзлек составы. Гомумтөрки сүзләр, гарәп, фарсы, рус теленнән,рус теле аша башка телләрдән алынган сүзләр	2	Аңлату, әңгәмә
81- 82	Контроль изложение язу.	2	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
83	Изложениене бергәләп тикшерү.(Сөйләм һәм стиль хаталарын табу,төзәтү күнекмәләре, редакцияләү күнегүләре.)	1	
84- 85	Татар теленең кулланылыш өлкәсе ягыннан сүзлек составы. Гомумхалык сүзләре. Әдәби телсүзләре. Диалекталь сүзләр, атамалар (терминнар)	2	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
86	Өйрәтү диктанты. Татар теленең кулланылыш дәрәжәсе ягыннан сүзлек составы.	1	Күнегүләр эшләү
87	Сөйләм формалары: Монологик һәм диалогик сөйләм	1	Аңлату, әңгәмә, күнегүләр эшләү
88	Текст, аның темасы. Төп уй. Гадиплан төзү	1	Текст өстендә эшләү
89	Сүзлекләр. Сүзлекләрдән файдалану күнегүләре	1	Аңлатмалы һәм орфографик сүзлекләр турында һәм алардан файдалана белергә өйрәтү. Интернет аша турыдан-туры эшләүче (онлайн) һәм цифрлаштырылган сүзлекләр белән таныштыру
90	Картинада төсләр ярдәмендә бирелгән эчтәлекне сүзләрдән файдаланып язу. Яңгыр яву күренешен сүз белән сурәтләү.	1	Сүзләрдән дәрәс файдаланып эшләү
91- 92	И.И.Левитанның “Яз. Су ташыган чак” картинасы буенча сочинение – тасвирлама язу	2	Картина буенча эшләү
93	Лексикология бүлеген кабатлау.Лексик анализ ясау үрнәге	1	Аңлату, күнегүләр эшләү
94	“Лексикология бүлеге буенчаграмматик биремле диктант	1	Диктант язу
95- 96	БСУ Изложение язу.Текстта бирелгән эчтәлекне кыскартып сөйләү, төп уйны аңлау	1	Изложение тексты буенча план төзү,язу
97	Изложениене һәм сочинениене бергәләп тикшерү, язмадагы орфографик, пунктуацион, грамматик хаталарны, сөйләм һәм стиль хаталарын табу, төзәтү күнекмәләре	1	Ялгышлар өстендә эшләү
98	Укучыларның аңлап уку тизлеген, сәнгатьле итеп уку һәм укыганның эчтәлеген аңлау дәрәжәләрен өйрәнү	1	Тизлеккә уку
99- 100	Ел бусе үткәннәрне кабатлау	1	Аңлату, күнегүләр эшләү
101	Арадаш аттестация. Контроль диктант	1	Диктант эшләү

102-104	Хаталар өстендә эш. Тестлар эшләү	1	Тест
105	Белемнәрне гомумиләштерү	1	Аңлату, күнегүләр эшләү

Дәреслек: Татар теле. 5нче сыйныф. Харисова Ч.М., Максимов Н.В., Сайфугдинов Р.Р.